

ACADEMISCHE WERKPLAATS

FACTSHEET RESULTATEN PILOT

Academische Werkplaats bij De Nieuwe Kans (AW-DNK) in Rotterdam doet multidisciplinair wetenschappelijk onderzoek naar jongvolwassenen met problemen op meerdere leefgebieden (denk aan: geen huisvesting, geen opleiding, een crimineel verleden, verslaving en psychische problemen). Bij De Nieuwe Kans volgen zij een intensief traject waarbij zij leren om de regie over hun eigen leven weer op te pakken en opnieuw mee te doen in de maatschappij.

STICHTING
**DE VERRE
BERGEN**

ONDERZOEK

THEMA

DOELGROEP
18 TOT 27 JAAR

DOEL
VERBETERING
INTERVENTIE

LOCATIE
ROTTERDAM

H.E.T. ONDERZOEK

AW-DNK onderzoekt welke neurobiologische kenmerken deze multiprobleem jongvolwassenen hebben (Hersenenonderzoek), welke (zorg, justitie en onderwijs) trajecten zij doorlopen hebben (Trajectonderzoek) en wat het effect is van dagbehandeling bij De Nieuwe Kans (Effectonderzoek), kortweg H.E.T. onderzoek.

PILOT

Vanaf half januari tot half maart 2014 is er een pilot uitgevoerd voor H.E.T. onderzoek onder dertig multiprobleem jongvolwassenen die op dat moment een traject volgden bij De Nieuwe Kans. De pilot bestond uit het afnemen van gestandaardiseerde vragenlijsten over hun sociaal en psychologisch functioneren.

Het eerste doel van de pilot was ervaring opdoen met de werving van deze groep jongvolwassenen, hun deelnamebereidheid in kaart brengen en bepalen welke factoren van belang zijn voor een succesvolle uitvoering van het vragenlijstonderzoek.

Het tweede doel was om op basis van de vragenlijsten een beeld te krijgen van de kenmerken van de onderzoeksgroep. Deze factsheet bevat een beknopte beschrijving van de ervaringen tot nu toe, een overzicht van de belangrijkste resultaten van de pilotstudie en een voorlopige conclusie.

SAMENVATTING

H.E.T. ONDERZOEK

Onder multiprobleem jongvolwassenen

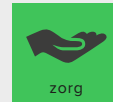
Hersenen-
onderzoek

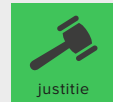
Effect-
onderzoek

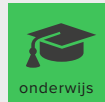
Trajectonderzoek

zorg

justitie

onderwijs

PILOT

Mondelinge vragenlijst

2,5
uur

RESULTATEN PILOT

Situatie 30 jongvolwassenen/deelnemers

● niet
● wel

Laag
opleidingsniveau

Geen inkomsten

Alcohol

Cannabis

1 of meer
delicten

Psychiatrische
stoornis

CONCLUSIE VOOR VERVOLG ONDERZOEK

500 = HAALBAAR

maart 2015

COLOFON

Initiatief:

Stichting De Verre Bergen, Rotterdam.
De Verre Bergen is een filantropische instelling die gedurfde ideeën voor maatschappelijke groei in Rotterdam ondersteunt.

Onderzoeksteam AW-DNK:

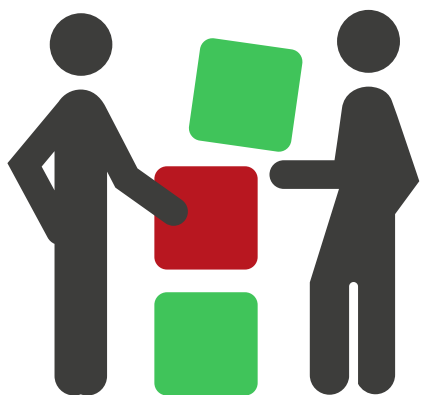
prof. dr. T. Doreleijers, prof. dr. A. Popma,
dr. R. Marhe, dr. F. Bevaart, L. van Duin, msc,
M. Luijks, msc, J. Zijlmans, msc.

Vormgeving:

Studio Mosgroen

Hebt u vragen over het project Academische Werkplaats en dit onderzoek? Neem dan contact op met het projectteam.

© 2015, Stichting De Verre Bergen

1. ERVARINGEN VRAGENLIJSTEN

Het verloop van de pilot was bijzonder positief en leerzaam. Iedere gestarte deelnemer van de oriëntatiefase van De Nieuwe Kans werd uitgebreid ingelicht over de procedure van H.E.T. onderzoek, maar liefst 92 procent van deze deelnemers (n=30) was bereid mee te doen. De vragenlijsten werden met hen doorgenomen in de eerste twee weken na hun start bij De Nieuwe Kans. Het mondeling afnemen van de vragenlijsten (in tegenstelling tot zelf laten lezen en invullen) bleek een goede methode te zijn om de gemiddeld 2,5 uur durende afspraak, met minimaal één pauze, op een goede manier te volbrengen. De reacties van de deelnemers waren positief: ze vonden het doel van H.E.T. onderzoek goed en de vragen interessant. De onderzoekers streefden naar een zo groot mogelijke eerlijkheid bij het beantwoorden van de vragen, onder andere door de deelnemers herhaaldelijk te wijzen op de anonieme verwerking van de antwoorden. De noodzakelijke eerlijkheid bij het antwoorden werd kennelijk vanzelfsprekend gevonden, want de resultaten laten zien dat de deelnemers veel en ernstige problemen hebben. In de nabije toekomst zullen de gegevens uit deze vragenlijsten aangevuld worden met gegevens uit dossieronderzoek om eventuele misrapportages enigszins te ondervangen (bijvoorbeeld bij zelfrapportage van criminele activiteiten). De deelnemers gaven allen toestemming om informatie uit zorg- en justitiële dossiers op te vragen.

2. RESULTATEN

Zoals verwacht laten de eerste pilotresultaten zien dat we te maken hebben met een doelgroep met veel en ernstige problemen op verschillende gebieden. Hieronder worden de belangrijkste onderzoeksresultaten uiteengezet.

Sociaal-demografische gegevens

Leeftijd

De gemiddelde leeftijd van de deelnemers is 21,5 jaar (variërend van 18 tot 27 jaar). Alle deelnemers zijn man.

Geboorteland

Van de dertig respondenten is 73,3 procent in Nederland geboren, 13,3 procent op de Nederlandse Antillen. De overige vier respondenten zijn in andere landen geboren. Van 64 procent van de in Nederland geboren jongens is de biologische moeder geboren in een ander land; van 82 procent is de biologische vader in het buitenland geboren.

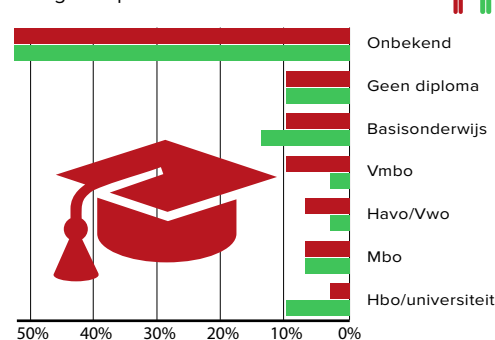
Partner en kinderen

53 procent van de deelnemers heeft een partner; van hen heeft 43 procent een relatie van minimaal zes maanden. Negen van de respondenten hebben minimaal één kind (30 procent). Eén van hen heeft de dagelijkse zorg, drie hebben de gedeeltelijke verzorging en vier hebben af en toe contact met het kind(-eren). Een respondent heeft helemaal geen contact met z'n kinderen.

Opleidingsniveau

40 procent van de respondenten geeft de basisschool op als hoogst afgeronde opleiding; 10 procent heeft als hoogst behaald diploma vmbo basis/beroeps; 17 procent heeft een diploma op vmbo kader/theoretisch niveau behaald; en 33 procent heeft een mbo-opleiding met diploma afgerond.

OPLEIDINGSNIVEAU BIOLOGISCHE OUDERS
Hoogste diploma

Opleidingsniveau en arbeidsmarktparticipatie biologische ouders

Als het gaat om het hoogst behaalde diploma van de biologische ouders van de respondenten, weet 53 procent van de respondenten niet welk diploma zijn vader en moeder hebben behaald. Hun opleidingsniveau is te zien in onderstaande figuur. Van de biologische ouders heeft 60 procent op het moment van de afname van de vragenlijsten een baan.

Behaalde certificaten en werkervaring

In de pilotgroep geeft 63 procent aan minimaal één certificaat te hebben behaald, zoals vorkheftruck of bedrijfshulpverlening (de overige 37 procent heeft geen certificaten). Wat betreft werkervaring zegt 70 procent eerder een baan te hebben gehad (variërend van langer dan een jaar geleden tot korter dan een half jaar geleden, van fulltime en/of parttime).

Inkomsten en schulden

Op het moment van de afname van de vragenlijsten zegt 47 procent geen inkomen te hebben, 53 procent wel: uit werk (3,3 procent), studiefinanciering (3,3 procent), een uitkering (16,7 procent), geld van familie of vrienden (16,7 procent) en uit de criminaliteit (13,3 procent). Inkomen uit zwart werk behoort ook tot de opties, maar geen van de respondenten heeft daaruit een inkomen. In totaal heeft 63 procent een inkomen van minder dan € 500 per maand, 27 procent een inkomen van € 500 tot € 1000 per maand en van 10 procent is het inkomen hoger dan € 1000 per maand. Meer dan de helft van de respondenten (53 procent) geeft aan het voorgaande jaar niet voldoende geld gehad te hebben voor de belangrijkste levensbehoeften (kleding, eten en onderdak).

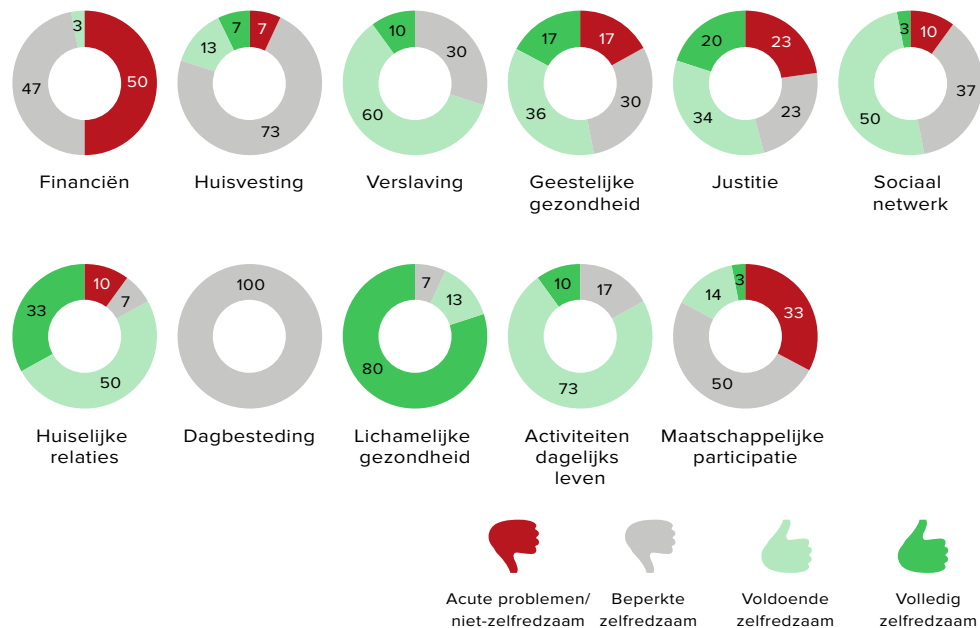
Op het moment van afname van de vragenlijsten heeft 83 procent schulden. Van hen heeft 33 procent schulden tussen de € 1000 en € 5000; 40 procent heeft tussen de € 5000 en € 10.000 schuld. Een kleine groep van 3 procent heeft

minder dan € 1000 schuld en 7 procent van de respondenten heeft te maken met schulden die hoger zijn dan € 10.000.

Screenener voor intelligentie en licht verstandelijke beperking (SCIL)

De SCIL is een screeningsinstrument waarmee wordt vastgesteld of iemand een licht verstandelijke beperking (LVB) heeft. Er is sprake van een licht verstandelijke beperking wanneer iemand een IQ heeft tussen de 50 en 85, in combinatie met beperkingen in het gedrag die het maatschappelijk functioneren bemoeilijken. Er is geen diagnostisch intelligentieonderzoek gedaan; daarom spreken we in deze factsheet van een 'aanwijzing voor LVB'. Binnen de pilotgroep voldoet 53,6 procent van de deelnemers aan de voorwaarden voor een aanwijzing voor LVB. Van twee deelnemers zijn geen data beschikbaar.

ZELFREDZAAMHEID Domeinen (%)

Zelfredzaamheid (ZRM-matrix)

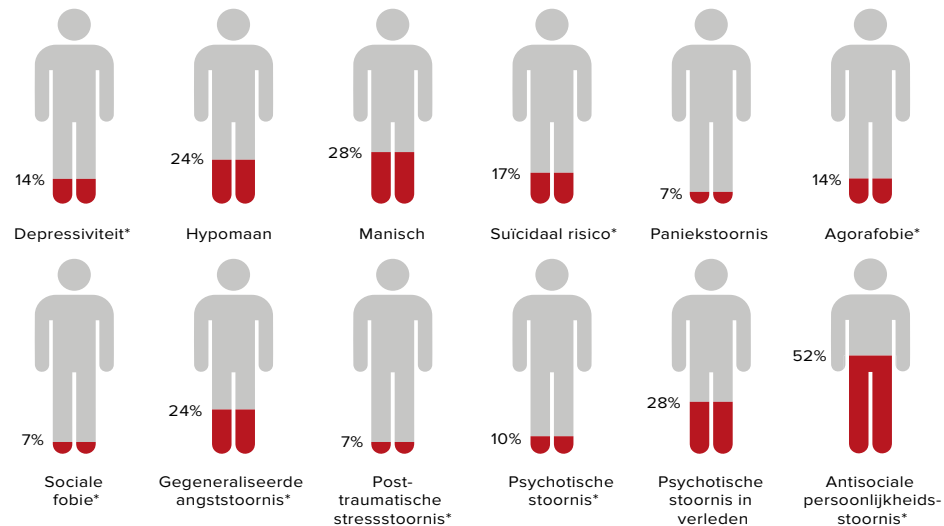
Met behulp van de Zelfredzaamheidsmatrix is de mate van zelfredzaamheid in kaart gebracht op elf levensdomeinen. In onderstaande diagrammen staan de resultaten weergegeven.

ADHD Screener

De screener voor ADHD is gebaseerd op de standaard DSM-criteria voor ADHD. Er wordt onderscheid gemaakt tussen symptomen in de kindertijd en in de volwassenheid en tussen aandachtsproblemen en problemen vanwege hyperactiviteit. Van de pilotgroep voldoet 30 procent aan de ADHD-criteria in de volwassenheid (zowel voor aandacht als hyperactiviteit).

AANWIJZING VOOR EEN PSYCHIATRISCHE STOORNIS

Type stoornis

*Aanwijzing dat de stoornis op het moment van afname van de MINI aanwezig is. Anders is de stoornis in het verleden geïndiceerd.

Middelengebruik (MATE)

Met de MATE (Meten van Addicties voor Triage en Evaluatie) vragen we de respondenten over hun middelengebruik - drugs, alcohol, gokken en gamen - in de afgelopen dertig dagen. In deze periode heeft 13,3 procent van de jongvolwassenen op vijftien dagen of meer alcohol gedronken. Gemiddeld dronken ze ruim vijf glazen alcohol per dag.

Als het gaat om drugs heeft 33,3 procent in de voorgaande dertig dagen elke dag cannabis (hasj en/of wiet) gebruikt. Een groep van 33,3 procent gebruikte in die periode ook cannabis, maar minder frequent. De overige 33,3 procent gebruikte geen cannabis. Overige drugsoorten worden niet of nauwelijks regelmatig gebruikt.

Aanwezigheid psychiatrische stoornis (MINI)

De MINI (Mini Internationaal Neuropsychiatrisch Interview) screent op aanwezigheid van psychiatrische stoornissen. Van een deelnemer zijn geen data beschikbaar. De resultaten laten zien dat 24 procent van de groep van 29 geen aanwijzingen voor een stoornis heeft, 17 procent heeft aanwijzing voor één stoornis, 38 procent heeft aanwijzing voor twee tot vier stoornissen en 21 procent heeft aanwijzing voor vijf tot negen stoornissen. In bovenstaand plaatje is te zien hoe vaak een bepaalde stoornis voorkomt binnen de pilotgroep.

Medicatie en hulpverlening

Één respondent gebruikt medicatie voor geestelijke of lichamelijke problematiek. Van de respondenten heeft 70 procent eerder hulpverlening gehad, bijvoorbeeld van Bureau Jeugdzorg, de Raad voor de Kinderbescherming, maatschappelijk werk of van een psycholoog of psychiater. Daarnaast zegt 30 procent in de jeugd problemen binnen het gezin te hebben ervaren op het gebied van verslaving, mishandeling, politiecontacten of psychische problematiek.

Sociaal netwerk - vrienden en hun delinquent gedrag

De Vriendenvragenlijst geeft inzicht in het aantal vrienden met wie de respondent naar eigen zeggen een goede relatie heeft. Daarnaast vroegen we in hoeverre de respondenten denken dat die vrienden delinquent gedrag hebben vertoond in de afgelopen drie maanden. In totaal geeft 7 procent aan geen enkele goede vriend of vriendin te hebben. 50 procent

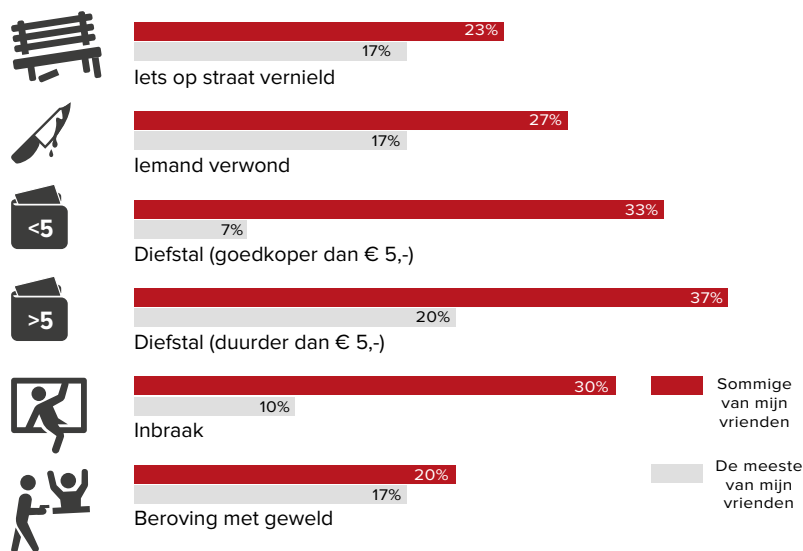
van de respondenten heeft maximaal vijf goede vrienden en 43 procent zegt meer dan vijf goede vrienden te hebben.

Eigen delinquent gedrag (WODC-lijst)

Om het delinquent gedrag van respondenten in kaart te brengen gebruiken we de WODC-vragenlijst (Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum). Respondenten geven zelf aan of ze een bepaalde criminele activiteit weleens gedaan hebben en vervolgens vragen we het aantal keer dat ze het gedurende hun hele leven gedaan hebben. Het is een zelfrapportage vragenlijst die zowel bij justitie geregistreerde als niet-geregistreerde delicten in kaart brengt. De resultaten laten zien dat alle respondenten minimaal twee soorten delicten hebben gepleegd. In de hiernaast weergegeven diagram wordt verder weergegeven welke delicten dat zijn en hoeveel respondenten een bepaald delict minimaal één keer gepleegd hebben.

DELINQUENT GEDRAG VAN VRIENDEN IN DE AFGELOPEN DRIE MAANDEN

Type delinquent gedrag

DELINQUENT GEDRAG RESPONDENT

Type delinquent gedrag minstens 1 x gedaan

3. CONCLUSIE

De pilot heeft laten zien dat de deelnamebereidheid groot is en dat respondenten het 2,5 uur durende onderzoek goed kunnen volbrengen. De mondelinge afname van de vragenlijsten verloopt goed. De respondenten lijken de anonimiteit van het onderzoek te begrijpen en melden veel problemen; dit uit zich vooral in de eerlijkheid over gevoelige onderwerpen zoals psychiatrische problematiek en het delinquent gedrag. Hoewel de pilotresultaten maar over een kleine groep gaan (n=30) komt duidelijk naar voren dat de deelnemers van De Nieuwe Kans gekenmerkt worden door zware problemen op meerdere gebieden. Hun opleidingsniveau is zeer laag, de helft van de groep scoort bij screening positief voor een licht verstandelijke beperking, de helft heeft geen inkomen, maar wel schulden, de respondenten drinken veel alcohol en tweederde gebruikt cannabis, driekwart heeft aanwijzing voor een psychiatrische stoornis en allen hebben één of meerdere, van lichte tot zeer ernstige, delicten gepleegd.

Op basis van deze resultaten lijkt het doel om 500 representatieve multiprobleem jongvolwassenen te rekruteren haalbaar. Daarmee kunnen we in het onderzoek uiteindelijk gedetailleerde uitspraken doen over de kenmerkende problemen van deze groep, over hoe het huidige Rotterdamse zorgaanbod daarop aansluit en over vermindering van de problemen na verloop van tijd.

www.aw-dnk.nl